

סדר החופה וביאורו

- 1 **משנה כתובות נד, ב**
כל הפוחת לבתולה ממאתים ולאמנה ממנה הרי זו בעילת זנות.
- 2 **גמרא שם נו, א**
בעי רב אשי נכנסה לחופה ופירסה נידה מהו ... חופה דחזיא לביאה אבל חופה דלא חזיא לביאה לא, או דלמא לא שנא, תיקו.
- 3 **ריש מסכת כלה**
כלה בלא ברכה אסורה לבעלה כנדה.
- 4 **תוס' פסחים קב, ב ד"ה שאין**
דנהגו לקרות כתובה בינתים, והוי הפסק, ולכך מתכוונים.
- 5 **רמב"ם הל' אישות פ"י**
ב אם היתה נדה, אע"פ שנכנסה לחופה ונתיחד עמה לא גמרו הנישואין והרי היא כארוסה עדיין.
ג צריך לברך ברכת חתנים בבית החתן קודם נישואין.
ו ולא תנשא נדה עד שתטהר, ואין מברכין לה ברכת חתנים עד שתטהר.
ז וצריך לכתוב כתובה קודם כניסה לחופה.
- 6 **מגיד משנה שם ה"ז**
מפני שהוא סובר דבעינן לכתחלה חופה הראויה לביאה, שלא יחסר דבר אפילו מדבריהם.
- 7 **רא"ש כתובות פ"ה סי' ו**
והמדקדק בשמועה זו יבין דפשיטא ליה דחופת נדה הוי חופה, אלא דמיבעיא ליה ... דאע"ג דחופתה חופה, לא כתב לה [תוספת כתובה] אדעתא דחופה שאינה ראויה לביאה.
- 8 **ר"ן פסחים ד, א ד"ה ולענין**
הרמב"ם ז"ל כתב בפ"ב מהלי אישות שצריך לברך אותן קודם נישואין ... ולא מפני שהיא בכלל מה שאמרו כל המצות כולן מברך עליהן עובר לעשייתן, שהרי אלו ברכות השבח הן, אלא מפני שחופה ייחוד היא ובעיא ראויה לביאה, וכלה בלא ברכה אסורה לבעלה כנדה.
- 9 **רבינו הזקן בשו"ע שלו סי' שלט ס"ח**
שיש אומרים שיחוד הוא הנקרא חופה ולא חופה שלנו, ואין חופה לאלמנה אלא על ידי ביאה בלבד הוא שקונה אותה, וכל שכן אם היתה טמאה בליל ה' ונתייחדה עמו על ידי ב' שומרים, שאין זה יחוד הראוי לביאה ... וגם בבתולה שחופה קונה בה, יש ליחדן אחר החופה יחוד גמור הראוי לביאה קודם השבת, או לא יתייחדו יחוד גמור כל השבת כולה, כדי לחוש לסברא האחרונה שיחוד גמור הוא הנקרא חופה, ולא חופה שלנו, ואסור לעשותו בתחלה בשבת וכן ביום טוב.
- 10 **רמ"א באהע"ז סי' נה ס"א**
והמנהג פשוט עכשיו לקרות חופה מקום שמכניסין יריעה פרוסה על גבי כלונסאות ... וי"א דחופת בתולה משיצאה בהינומא. ואחר כך מוליכים אותם לביתם ואוכלין ביחד במקום צנוע, וזה החופה הנוהגת עכשיו.
- 11 **שו"ע אהע"ז סי' סא**
א אם היתה נדה ואחר כך כנסה לחופה ונתייחד עמה אינה כאשתו, אלא לכל הדברים היא עדיין כארוסה, מאחר שהיתה נדה. ויש אומרים דדוקא לענין שלא תגבה התוספת היא עדיין כארוסה, אבל לכל שאר דברים הרי היא כנשואה (הג"ה) וצריכין לכתוב הכתובה קודם החופה, כדי שתהא חופה הראויה לביאה. ולמאן דאמר דחופת נדה הוי חופה אע"פ שאינה ראויה לביאה, הוא הדין אם לא כתב כתובה. ומכל מקום נוהגין לכתחילה לכתבה קודם לכן ... אם קידש בטעות, והיו לו נישואין עמה, ואחר כך נודע שהקידושין היו בטעות, אע"פ שחוזר ומקדשה, אין צריך לברך שנית ז' ברכות, וסגי לה בברכות הראשונות.

א לברך ברכת חתנים בבית החתן קודם נישואין. כ"כ הרמב"ם, ולשיטתו שפיר, משום דסבירא ליה חופה היינו יחוד, ואסור להתייחד בלא ברכות ... והרא"ש דסבירא ליה דלא בעינן חופה הראוי לביאה, סבירא ליה דאין צריך לברך קודם הכניסה.